

Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų centralizacijos stebėseną

2022–2023 m.

V I E Š Ū J Ū
P I R K I M Ū
T A R N Y B A

Turinys

Turinys	1
Analizės metodika	2
Analizuojamų pirkimų ir sutarčių imtis	2
Pirkimų ir sutarčių atranka analizei	2
Duomenų patikimumas, tikslumas	3
Rezultatai	4
Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų sutarčių iki 15 tūkst. Eur be PVM dalis	4
<i>Pagal sutarčių skaičių</i>	4
<i>Pagal sutarčių vertę</i>	5
Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų pirkimų, kurių sutartys virš 15 tūkst. Eur be PVM, centralizacija	6
<i>Pagal sutarčių skaičių</i>	6
<i>Pagal sutarčių vertę</i>	7
Savivaldybių CPO aktyvumas 2023 m. (iki 23-05-22)	10

Analizės metodika

Analizės tikslas – atlikti pirminę nuo 2023 m. privalomo savivaldybių administracijų kontroliuojamų įstaigų pirkimų, kurių sutarties vertė viršija 15 tūkst. Eur be PVM centralizavimo proceso stebėseną.

Naudojami duomenų šaltiniai. Informacija parengta apibendrinus viešojo pirkimo ir pirkimo procedūrų ataskaitų, kurias perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai (toliau – Pirkimų vykdytojai) paskelbė Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (toliau – CVP IS), duomenis bei centrinių perkančių organizacijų Viešųjų pirkimų tarnybai (toliau – Tarnyba) pateiktus centralizuotų pirkimų duomenis.

Analizuojamų pirkimų ir sutarčių imtis

Analizuojamas laikotarpis – 2022–2023 m. (duomenų fiksavimo data – 2023-05-22).

Pirkimai ir sutartys priskiriami laikotarpiui (metams) pagal sutarties sudarymo (CPO LT atveju – užsakymo) datą, nevertinant pirkimo pradžios datos.

Įtraukti tik įvykę pirkimai, kurių įvykimo data prilyginama sutarties sudarymo datai (CPO LT atveju – užsakymo) datai.

Pirkimų vertė – tarptautiniai ir supaprastinti (be mažos vertės) pirkimai.

Analizuojami savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų¹ pirkimai.

Analizė atlikta sutarčių ir pirkimo procedūrų (toliau – pirkimo) lygmeniu.

Pirkimų ir sutarčių atranka analizei

Centralizuotų pirkimų identifikavimas

CVP IS ataskaitų duomenyse pirkimas priskiriamas centralizuotų pirkimų skaičiui ir įtraukiamas į centralizuotų pirkimų skaičiaus dalies rodiklio skaičiavimus, jei bent vienai pirkimo sutarčiai pirkimo procedūrų (Atn-1 forma) ataskaitos XI. 2. 2 p. priskirtas požymis „TAIP“, atsakant į klausimą „Ar pirkimas, kurio metu sudaryta pirkimo sutartis (preliminarioji sutartis), buvo atliktas centralizuotai, pagal įgaliojimą, sau pavaldžioms įstaigoms, bendrai vykdomas pirkimas ar atliktas skirtingų valstybių narių perkančiųjų organizacijų arba perkančiųjų subjektų bendras pirkimas?“.

CPO LT ir Kitų CPO atveju (toliau – kartu vadinama CPO) centralizuotų pirkimų skaičius identifikuojamas pagal pirkimų siekiant sudaryti preliminarąsias sutartis ar sukurti dinamines pirkimų sistemas (toliau – DPS) unikalių CVP IS numerių skaičių. Pirkimas per CPO

¹ Kontroliuojamos įstaigos nustatytos pagal savivaldybių administracijų 2022 m. rugsėjo mėn. pateiktą jų kontroliuojamų įstaigų (pirkimų vykdytojų), kurių atžvilgiu privalomas centralizavimas, sąrašą.

įtraukiamas į ataskaitinio laikotarpio centralizuotų pirkimų skaičių, jei šio pirkimo pagrindu per ataskaitinį laikotarpį buvo sudaromos sutartys.

Centralizuotų sutarčių identifikavimas

CVP IS ataskaitų duomenyse centralizuotų pirkimų vertei ir sutarčių skaičiui priskiriamos tik tos sutartys, kurioms pirkimo procedūrų (Atn-1 forma) ataskaitos XI. 2. 2 p. atsakant į klausimą „Ar pirkimas, kurio metu sudaryta pirkimo sutartis (preliminarioji sutartis), buvo atliktas centralizuotai, pagal įgaliojimą, sau pavaldžioms įstaigoms, bendrai vykdomas pirkimas ar atliktas skirtingų valstybių narių perkančiųjų organizacijų arba perkančiųjų subjektų bendras pirkimas?“ priskirtas požymis „TAIP“.

VšĮ CPO LT katalogo duomenyse, sutarties vertė ir skaičius nustatomi pagal unikalų „Sutarties Nr.“, t. y. vertė – sumuojant užsakymų vertes tam pačiam sutarties numeriui, skaičius – sumuojant unikalius „Sutarties Nr.“.

Analizuojant kitų CPO duomenis, pateiktus Tarnybai, neatsižvelgta į [Centrinių perkančiųjų organizacijų ataskaitų teikimo tvarkos aprašo](#) 12 p., kad identiška informacija gali būti pateikiama apibendrintai (kelios sutartys pateikiamos agreguotai) – vienas įrašas prilyginamas vienai sutarčiai.

Sutarčių atranka pagal vertę

Naudojamuose duomenų šaltiniuose sutarčių vertė nurodoma įskaitant privalomus mokesčius ir visas numatytas sutarties pasirinkimo galimybes (pvz. termino, kiekių, apimties, objekto keitimo). Tikrinant ar sutartys viršijo 15 000 Eur be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) ribą, naudojama suma su PVM, t. y. 18 150 Eur (toliau – sutartys iki 15 tūkst. Eur be PVM).

Duomenų patikimumas, tikslumas

Duomenys yra tokie, kokius pirkimų vykdytojai pateikė CVP IS, o CPO pateikė Tarnybai. Vadovaujantis [Viešųjų pirkimų ir pirkimų ataskaitų rengimo ir teikimo tvarkos aprašo](#) 5 p. „už ataskaitose pateiktų duomenų tikslumą, teisingumą ir jų pateikimą laiku atsako Pirkimo vykdytojas“, o [Centrinių perkančiųjų organizacijų ataskaitų teikimo tvarkos aprašo](#) 4 p., – „už Ataskaitoje pateiktų duomenų tikslumą, teisingumą ir jų pateikimą laiku atsako ją rengianti CPO“.

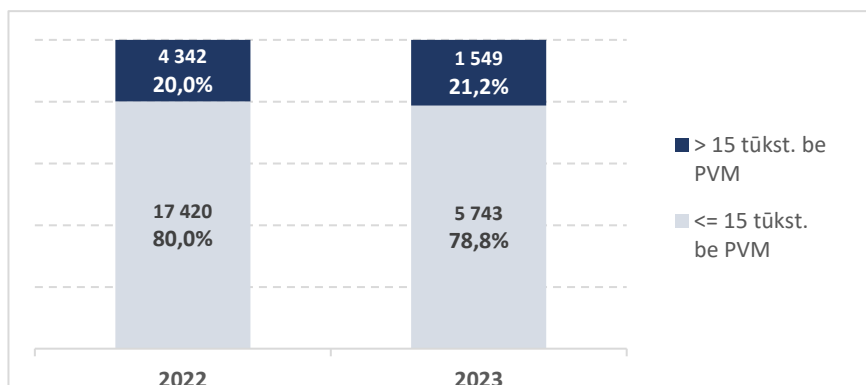
Rezultatai

Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų sutarčių iki 15 tūkst. Eur be PVM dalis

Pagal sutarčių skaičių

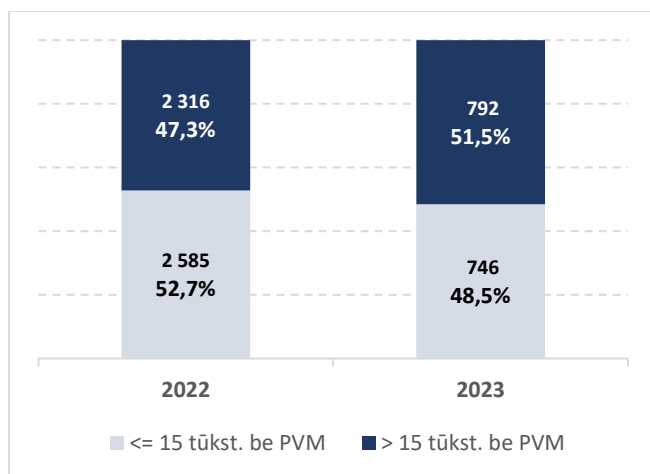
2022–2023 m. laikotarpiu, apie 80 proc. visų savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų sudarytų sutarčių vertės buvo iki 15 tūkst. Eur be PVM (žr. 1 pav.).

Pav. Nr. 1 Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų sutarčių iki 15 tūkst. Eur be PVM dalis 2022–2023 m., skaičius (proc.)

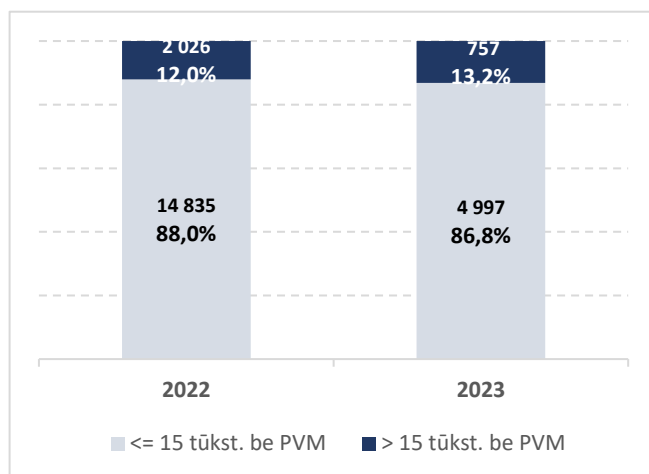

Lyginant savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų sudarytų sutarčių skaičiaus pasiskirstymą pagal sudarytos sutarties vertę 2022–2023 m. laikotarpiu, pastebėta, kad savivaldybių administracijos dažniau nei jų kontroliuojamos įstaigos sudaro didesnės vertės, t. y. daugiau nei 15 tūkst. Eur be PVM, sutartis (vidutiniškai apie 49,6 proc. sutarčių) (žr. 2 pav.), tuo tarpu kontroliuojamų įstaigų sutartys iki 15 tūkst. Eur be PVM sudaro apie 87,4 proc. jų sudarytų sutarčių skaičiaus (žr. 3 pav.).

Pav. Nr. 2 Savivaldybių administracijų sutarčių iki 15 tūkst. Eur be PVM skaičiaus dalis 2022–2023 m., skaičius (proc.)

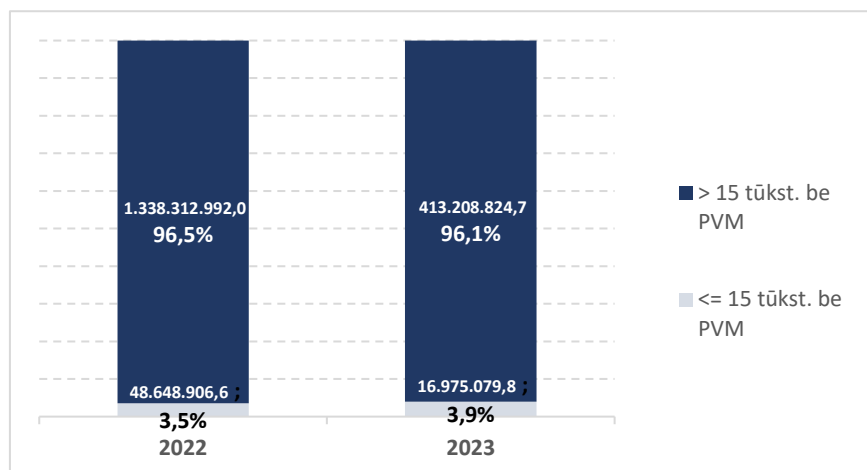
Pav. Nr. 3 Kontroliuojamų įstaigų sutarčių iki 15 tūkst. Eur be PVM skaičiaus dalis 2022–2023 m., skaičius (proc.)

Pagal sutarčių vertę

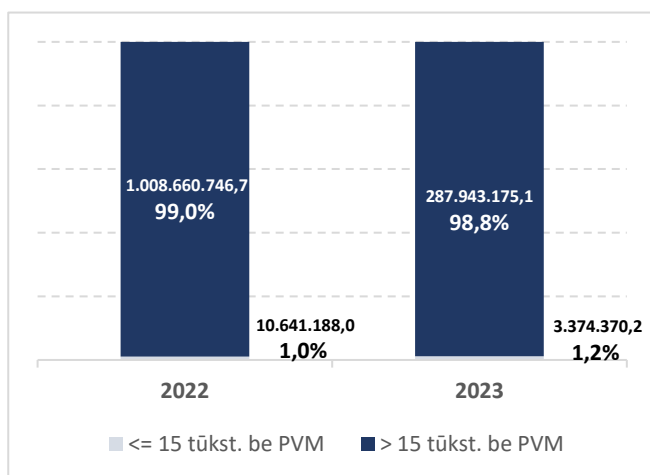
2022–2023 m. laikotarpiu, apie 96,4 proc. visų savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų sudarytų sutarčių vertės sudarė sutartys, kurių vertė didesnė nei 15 tūkst. Eur be PVM (žr. 4 pav.).

Pav. Nr. 4 Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų sutarčių virš 15 tūkst. Eur be PVM vertės dalis 2022–2023 m., vertė Eur (proc.).

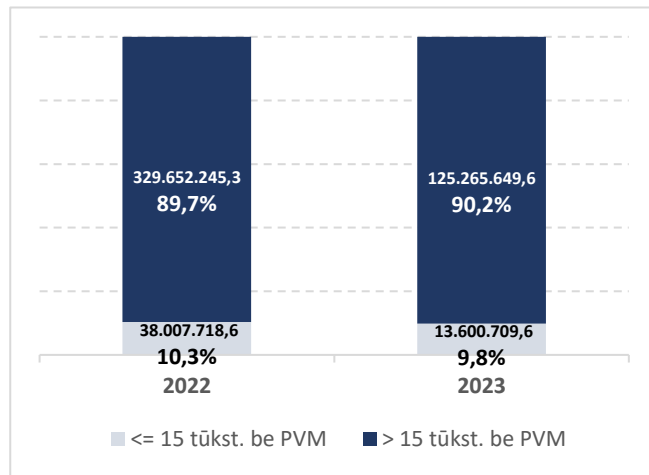

Savivaldybių administracijų sutarčių, kurių vertė didesnė nei 15 tūkst. Eur be PVM, vertė sudarė apie 99 proc. visų jų sudarytų sutarčių vertės (žr. 5 pav.). Savivaldybių administracijų kontroliuojamų įstaigų sudarytų tokių sutarčių vertė sudarė apie 90 proc. visų jų sudarytų sutarčių vertės 2022–2023 m. (žr. 6 pav.).

Pav. Nr. 5 Savivaldybių administracijų sutarčių iki 15 tūkst. Eur be PVM vertės dalis 2022–2023 m., vertė Eur (proc.).

Pav. Nr. 6 Kontroliuojamų įstaigų sutarčių iki 15 tūkst. Eur be PVM vertės dalis 2022–2023 m., vertė Eur (proc.).

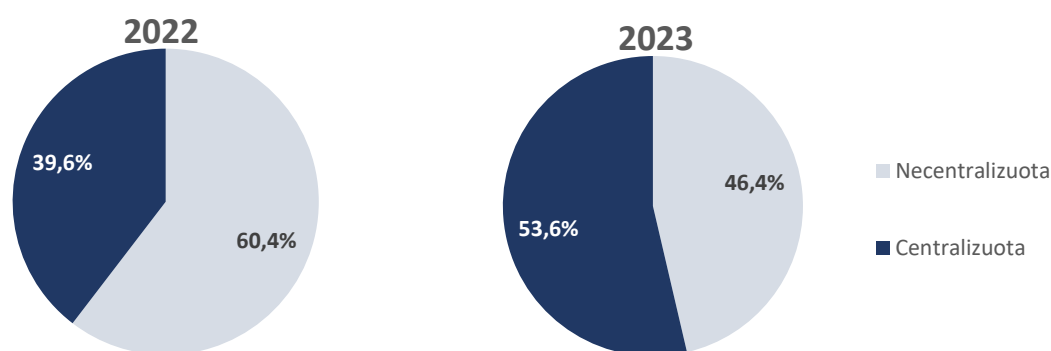

Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų pirkimų, kurių sutartys virš 15 tūkst. Eur be PVM, centralizacija

Pagal sutarčių skaičių

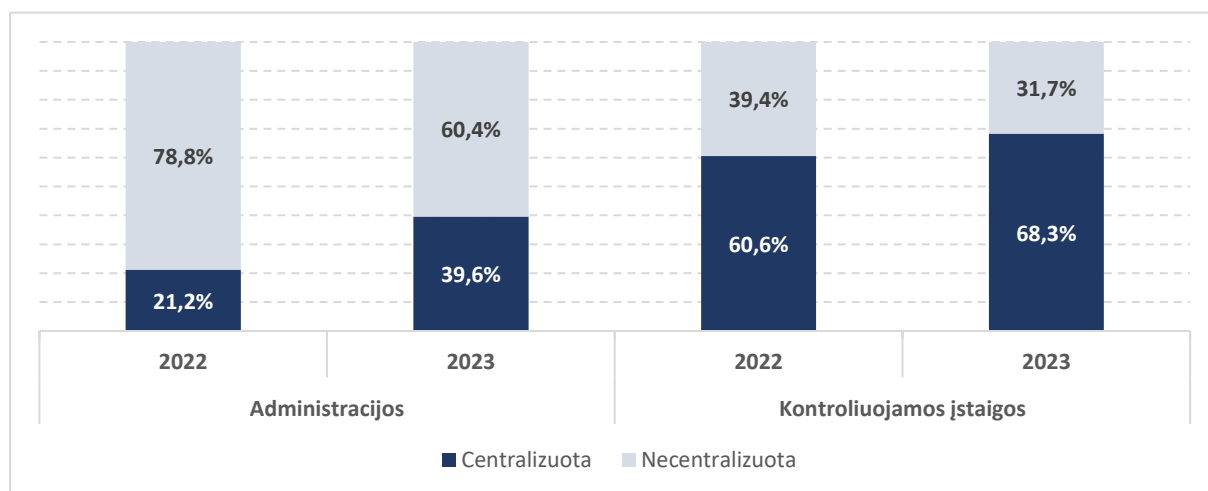
Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų sutarčių, virš 15 tūkst. Eur be PVM, kurios buvo centralizuotos, skaičiaus dalis 2022–2023 m. laikotarpiu augo nuo 39,6 iki 53,6 proc. (žr. 7 pav.).

Pav. Nr. 7 Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų centralizuotai sudarytų sutarčių, kurių vertė virš 15 tūkst. Eur be PVM, skaičiaus dalis 2022–2023 m., proc.

Centralizuotų pirkimų sutartys dažniau sudaromos savivaldybių administracijų kontroliuojamų įstaigų (žr. 8 pav.). Apie 68 proc. šių įstaigų sudarytų sutarčių 2023 m. buvo centralizuotos, o procentinė dalis nuo 2022 m. augo 7,7 procentinių dalių. Centralizuotų pirkimų sutarčių skaičiaus dalis augo ir tarp savivaldybių administracijų – nuo 21,2 proc. 2022 m. iki 39,6 proc. 2023 m.

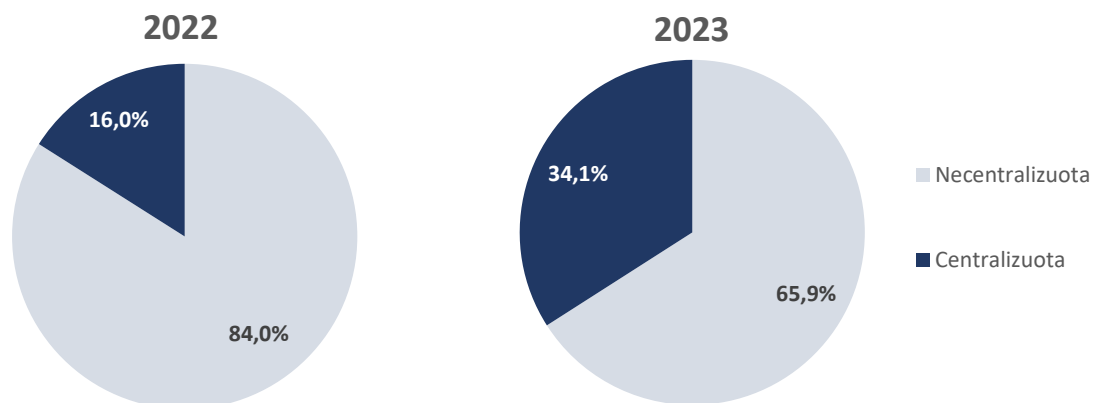
Pav. Nr. 8 Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų centralizuotai sudarytų sutarčių, kurių vertė virš 15 tūkst. Eur be PVM, skaičiaus dalis 2022–2023 m., proc.

Pagal sutarčių vertę

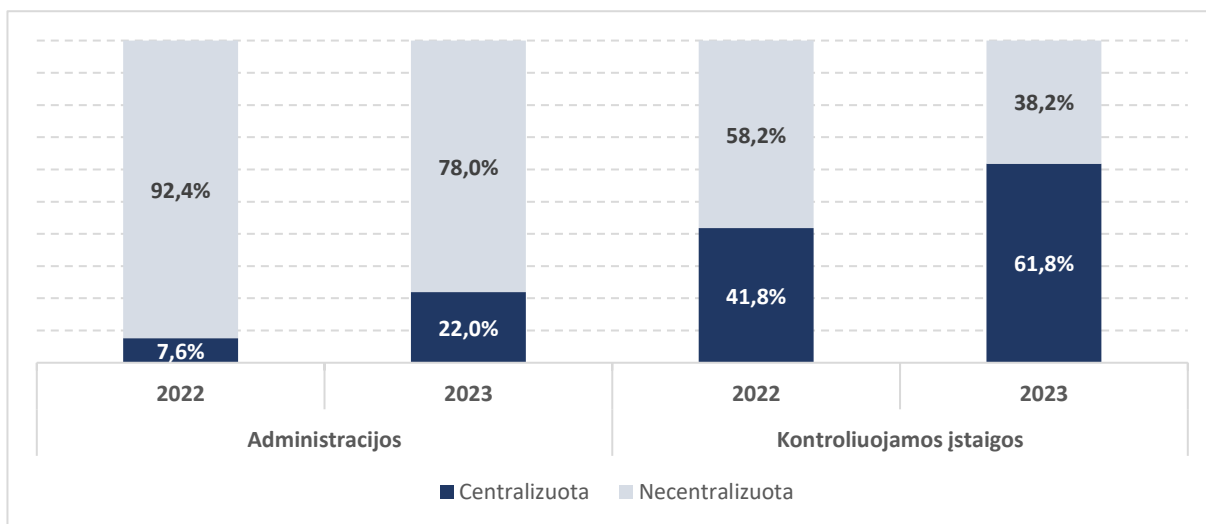
Centralizuotų pirkimų sutarčių (virš 15 tūkst. Eur be PVM) vertės dalis 2023 m., lyginant su 2022 m., tarp savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų augo 18,1 procentinių dalių.

Pav. Nr. 9 Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų centralizuotai sudarytų sutarčių, kurių vertė virš 15 tūkst. Eur be PVM, vertės dalis 2022–2023 m., proc.

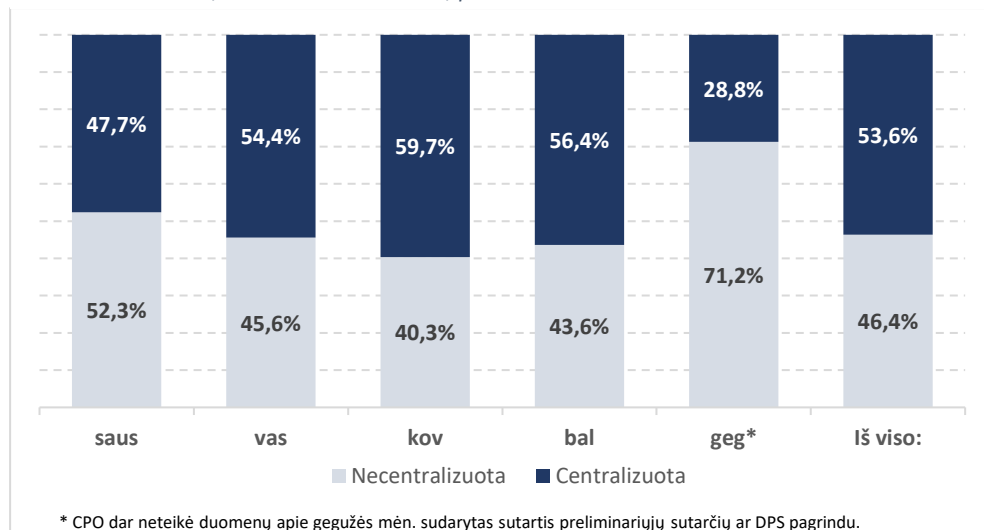
Centralizuotų pirkimų vertės dalis 2022–2023 m. laikotarpiu savivaldybių administracijų pirkimuose augo 14,4 procentinėmis dalis, savivaldybių administracijų kontroliuojamų įstaigų pirkimuose 20 procentinių dalių (žr. 10 pav.).

Pav. Nr. 10 Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų centralizuotai sudarytų sutarčių, kurių vertė virš 15 tūkst. Eur be PVM, vertės dalis 2022–2023 m., proc.

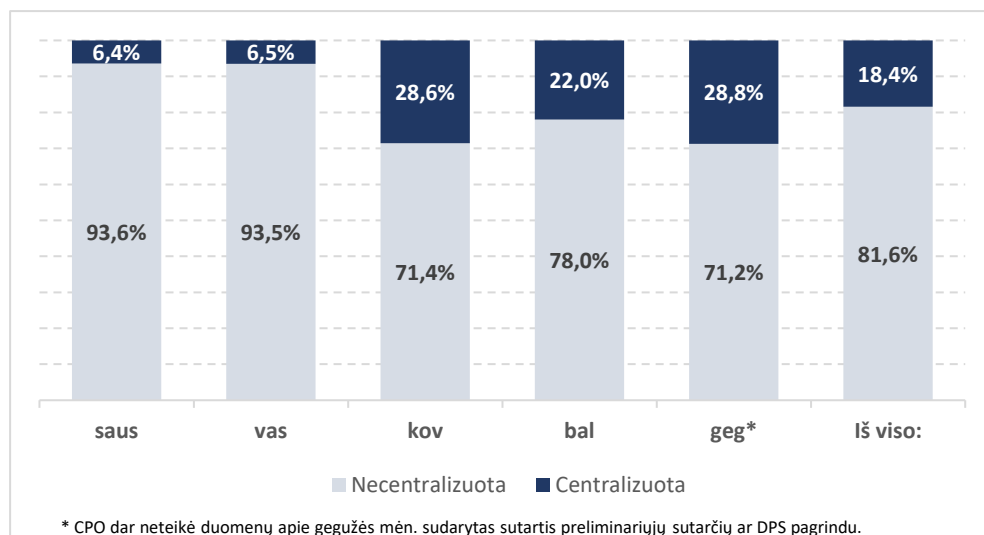
Analizuojant savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų bendro centralizuotų (su pirkimais per CPO LT) sutarčių skaičiaus dalies pokytį 2023 m. pagal mėnesius, stebima centralizuotai sudarytų sutarčių skaičiaus didėjimo tendencija (žr. 11 pav.).

Pav. Nr. 11 Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų centralizuotai sudarytų sutarčių, kurių vertė virš 15 tūkst. Eur be PVM, skaičiaus dalis 2023 m., proc.

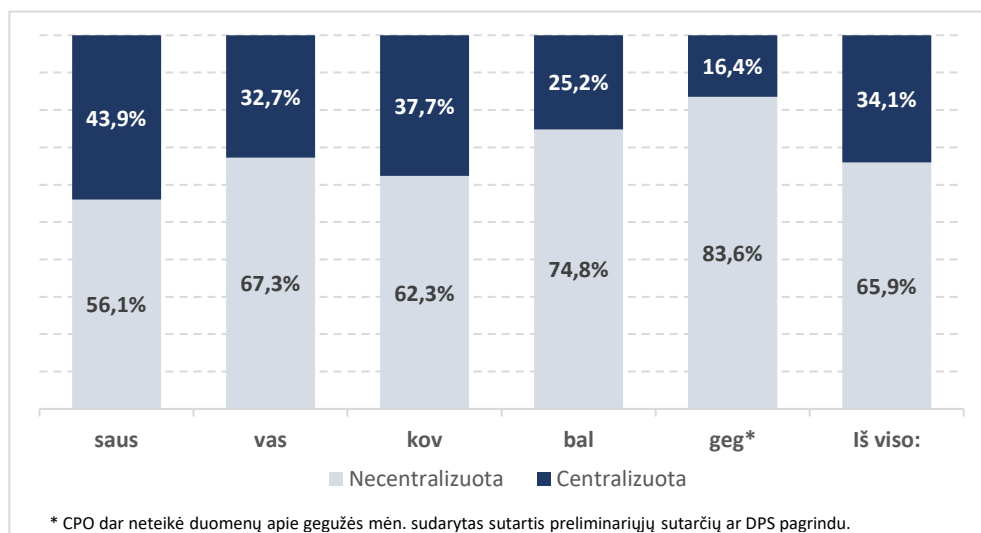
Analizuojant savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų centralizuotų pirkimų sutarčių be pirkimų per CPO LT katalogą skaičiaus dalies pokyčius, matome, kad nuo 2023 m. sausio iki balandžio mėn. centralizuotų sutarčių dalis augo 15,6 procentinėmis dalimis (žr. 12 pav.).

Pav. Nr. 12 Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų centralizuotai (be CPO LT katalogo duomenų) sudarytų sutarčių, kurių vertė virš 15 tūkst. Eur be PVM, skaičiaus dalis 2023 m., proc.

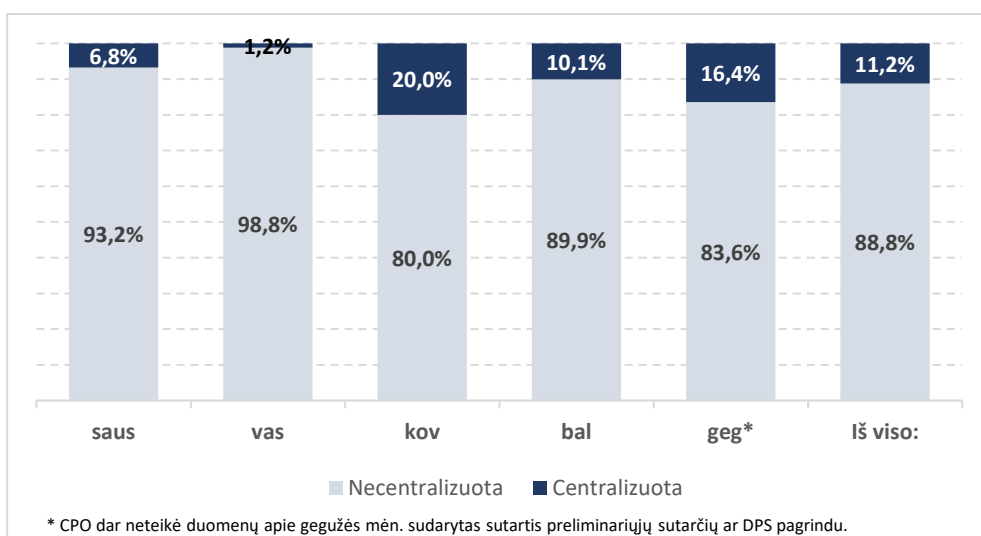
Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų centralizuotų pirkimų sutarčių vertės dalis mažėjo, bet dėl trumpo stebėsenos laikotarpio, mažėjimo tendenciją galėjo lemti atskirų sutarčių vertės, todėl stebėseną tikslinga atnaujinti pasibaigus gegužės mėn., su visų CPO pateiktais duomenimis (žr. 13 pav.).

Pav. Nr. 13 Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų centralizuotai sudarytų sutarčių, kurių vertė virš 15 tūkst. Eur be PVM, vertės dalis 2023 m., proc.

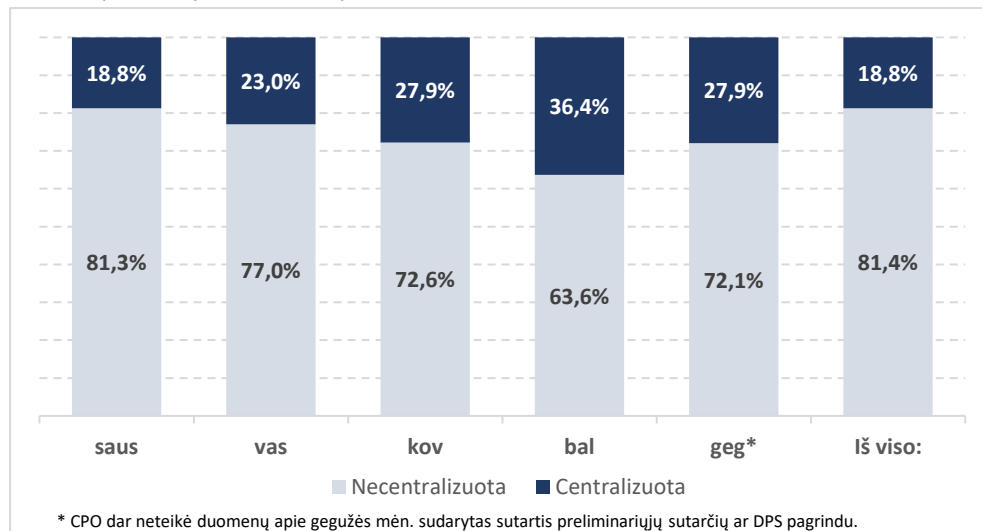
Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų centralizuotų pirkimų sutarčių (be CPO LT katalogo duomenų) vertės dalis 2023 m. siekė apie 11 proc. (žr. 14 pav.).

Pav. Nr. 14 Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų centralizuotai (be CPO LT katalogo duomenų) sudarytų sutarčių, kurių vertė virš 15 tūkst. Eur be PVM, vertės dalis 2023 m., proc.

Analizuojant centralizacijos tendenciją pagal pirkimo procedūrų skaičių, matome, kad 2023 m. centralizuotai įvykdytų pirkimo procedūrų skaičiaus dalis tarp savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų įvykdytų pirkimų auga (žr. 15 pav.).

Pav. Nr. 15 Savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų įstaigų pirkimų (sutartys nuo 15 tūkst. Eur be PVM) skaičiaus pasiskirstymas 2023 m., proc.

Savivaldybių CPO aktyvumas 2023 m. (iki 23-05-22)

Tarnybos tinklalapyje skelbiamais duomenimis², šiuo metu registruotos (veikiančios nuo 2023 m. sausio 1 d.) 72 savivaldybių tarybų įsteigtos CPO (iš jų – 13 CPO ne savivaldybių administracijos).

2023 m. gegužės 2 d. duomenimis, tik 26 savivaldybių CPO (iš 72 įsteigtų) Tarnybai per 2023 m. teikė informaciją apie centralizuotai atliktus pirkimus, vadovaudamosi [Centrinių perkančiųjų organizacijų ataskaitų teikimo tvarkos aprašu](#) (ataskaitos Excel formatu).

Didžioji dauguma šių 26 CPO vykdytų pirkimų buvo mažos vertės³ (žr. 16 pav.).

² Registruotų CPO sąrašas skelbiamas Tarnybos tinklalapyje, adresu: <https://vpt.lrv.lt/lt/nuorodos/centrinu-perkanciuju-organizaciju-sarasas> (nepilnai atnaujinta).

³ Dalis savivaldybių CPO atliktų mažos vertės pirkimų (savo reikmėms) informacijos galimai bus pateikta metinėse ataskaitose už 2023 metus.

Pav. Nr. 16 Savivaldybių tarybų įsteigtų CPO centralizuotai sudarytų sutarčių vertė —2023 m. mln. Eur (pagal Excel formatu pateiktų ataskaitų duomenis)

